

POR MANUEL VIDAL VILLAVARDE

lán “en perigo”, cando o que temos que defender é a lingua propia deste país, a lingua decantada polo noso pobo ó longo de oito séculos. Temos o deber de facelo, por respecto ós devanceiros. É unha riqueza que herdamos. O signo fundamental da nosa personalidade colectiva.

Ti cres que pode haber aquí un partido nacionalista de dereitas que non se entregase á idea hexemónica do nacionalismo español?

Talvez puidera habelo. Temos exemplos ben coñecidos.

A metáfora ou “fábula” de ‘Home e gato’, volvendo ao teu libro ‘A muller de ferro’, contrapunto daqueles gatos de Wenceslao Fernández Flórez cando ‘El bosque animado’, poderíase considerar unha peza marxista da literatura galega?

Non sei. Xa che dixen que o autor non é quen mellor pode interpretar ou clasificar o que escribe, e menos aínda cando dunha fabulación se trata.

Dende a túa emigración, que era e significaba para ti Galicia, ou se me permites, a Nación galega?

Descubro a significación de Galicia en Buenos Aires, en contacto con grandes mestres (Seoane, Dieste, Baltar, Picallo, Varela) e decántome de por vida e fervorosamente por esa patria que deixara tras o mar. Nas Mocidades Galeguistas tiñamos moi claro que pertenciamos a unha nación –con todos os seus atributos, colonizada. Podes ver os cinco números do noso periódico *Adiante*–. Estudo o meu país, ó tempo que me vou formando culturalmente. Isto cadra coa miña vocación literaria que comezo a tomar “en serio” e colaboro nas publicacións periódicas de Buenos Aires e Montevideo. Facemos sesións semanais de estudo a partir de *Sempre en Galiza*, de Castelao. Vivín 43 anos en América. Divulguei a idea nacional de Galicia e en todo ese tempo só escribin en lingua galega. Son un escritor unilingüe, por fidelidade ó meu pobo e á miña patria. Todo exercido sen estridencia, de xeito natural.

Na poesía, na túa poética, cal é a túa relación con ela, a parte do testemuñal?

Sempre escribín poesía, pero sen présa, levedando cada tema que vai aparecendo, xogando coas palabras que lle van dar feitío. Así foron saíndo algúns libros, o último *Dende Gres*, que é coma un retorno ós ancestros, ó río, á paisaxe, os antepasados, un poemario íntimo en boa medida. Tituleino así porque o primeiro libro meu foi un caderno de versos que saíu en Buenos Aires titulado *Dende lonxe*.

Constrúes na actualidade

Neira Vilas defende a necesidade de varrer o complexo de inferioridade que aínda queda nas mentes dalgúns galegos respecto á súa lingua

DIVULGUEI A IDEA NACIONAL DE GALICIA E EN TODO ESE TEMPO SÓ ESCRIBÍN EN LINGUA GALEGA. SON UN ESCRITOR UNILINGÜE, POR FIDELIDADE Ó MEU POBO E Á MIÑA PATRIA. TODO EXERCIDO SEN ESTRIDENCIA, DE XEITO NATURAL

UN DÍA VIN QUE HABÍA MOITO QUE INVESTIGAR SOBRE A EMIGRACIÓN GALEGA A AMÉRICA E SUSPENDÍN A FICCIÓN PARA DEDICARME A INVESTIGAR, E SAÍRON ARTIGOS, LIBROS, ETC

outros poemarios próximos?

Poemarios, non. Poemas sempre vou escribindo algún. Parafrasando a José Martí diría que cada tanto vou “sacando da alma” algún, tras unha motivación que o arrinca de min.

E con respecto ao idioma. Cres posíbel a coexistencia de dúas linguas aquí en Galicia; ou ves unha ameaza de morte para o galego?

Temos que falar a nosa lingua, escribila, promovela, divulgala, facer que teña cada vez máis presenza no libro, nos medios de comunicación, na liturxia, no ensino, nas sinalizacións diversas, nas lápidas dos cemiterios, nos programas das festas, no etiquetado dos viños e doutros produtos, sobre todo de exportación, nas pólizas de seguros, na contabilidade das empresas –nestes campos xa se vén avanzando algo–, na xudicatura. Pero en primeiro lugar, que se fale, que se utilice dende a infancia. É un patrimonio que debemos conservar, e procurar varrer dalgúns mentes o complexo de inferioridade que lles produce, a causa dun prexuízo herdado, a fermosa e antiga lingua do país. Máis alá diso, debemos coñecer tamén a lingua do Estado. E no posible outras, por suposto.

No ontolóxico; no relixioso, credo en xeral... Cal é túa a idea ou pensamento?

Todo isto son cousas que pertencen

á intimidade. De todos os xeitos, sen entrar en detalles, confésome un home solidario, humanista, que lle doen as mágoas do mundo, e que mentres uns o teñen todo outros langrean. Dóeme que morran millóns de nenos de enfermidades curables e de fame, e que se perdan intelixencias –o maior patrimonio humano– por falta de diñeiro para estudar. Dóeme que haxa millóns de persoas sen acceso á auga potable. Dóeme a situación palestina e dóeme a agresión a Iraq, con pretextos falsos e só na procura de petróleo, inda que sexa martirizando a todo un pobo. En fin, son tantas as eivas ...

“Algún día teremos unha comunidade ibérica de nacións”

Ensaio, novela, contos, poesía, xornalismo, historia... Cal é á canle na que mellor te atopas?

Góstame contar historias, fabular. Novelas, contos, por aí van as miñas preferencias, sen descoidar outros xéneros. Un día vin que había moito que investigar sobre a emigración galega a América e suspendín a ficción para dedicarme a investigar, e saíron artigos de prensa, libros, etcétera, revelando a nosa presenza naquel continente. Sentino como un deber. E alégrome de telo feito así.

Cales han ser as relacións de Galicia co Estado español?

Máis ou menos como veñen sendo dende que se votou a Constitución. Pero cada vez con máis poder, con máis transferencias. Pódese administrar mellor os recursos cando se goberna na propia casa. E algún día teremos un Estado federal, ou unha comunidade ibérica de nacións, como postulaba Oliveira Martins.

E posíbel que unha nación sobreviva sen Estado de seu?

Si, é posible.

A lingua sobrevivirá malia os atrancos do solerte nacionalismo lingüístico español?

Confío en que si, por séculos. Mais, todo depende de nós. Quen a vai soste e manter a súa vixencia? En primeiro lugar os que a falen.

Cal é ou vai ser a túa obra esencial e definitiva. En que libro traballas agora?

Non sei cal será esa obra “esencial e definitiva”. Nada sei. Simplemente escribo. Escribo non só para contar unha historia, senon tamén e poida que antes que nada, para facer idioma. Traballo en varias cousas á vez e teño ideas, proxectos, como lles pasa a todos. Fago o que podoo, humildemente, dende a aldea onde nacín e á que volvíu tras unha longa aventura americana, que en parte contei e en parte prometo contar. Destes labores e destes proxectos é prematuro falar. O tempo dirá. ●